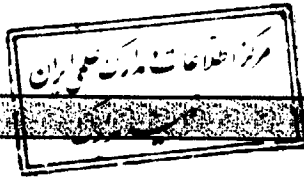

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

۲۵۱۴۱

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

مقایسه عملکرد پزشکان و پرستاران در تکمیل پرونده
بیماران بستری در بیمارستانهای عمومی آموزشی وابسته به دانشگاه
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران - سال ۱۳۷۵

بایان نامه جهت اخذ کارشناسی ارشد

پژوهش و نگارش:

ناهید محرابی

استاد راهنما: جناب آقای دکتر فشارکی

استاد مشاور: جناب آقای دکتر خالصی

استاد آمار: سرکار خانم حسینی

۱۲۷۵۰۱۸

ایران - تهران

زمستان ۱۳۷۷

۲۵۸۴۱

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی

۱۳۲۵ - ۵۶ / خ ۲ / پ ۱

بسمه تعالی

شماره
۲۹ / ۲ / ۱۳۷۸
پست

تصویبنامه پایان نامه کارشناسی ارشد

بدینوسیله اعلام می‌نماید **ناهید مهرابی** دانشجوی دوره کارشناسی ارشد
آموزش مدارک پزشکی پایان نامه خود را تحت عنوان " **مطایع عملکرد پزشکیان و**
پرستاران در تکمیل پرونده بیماران بستری در دانشگاه علوم پزشکی ایران ۱۳۷۵"

در تاریخ **۷۷/۱۲/۱۵** به‌عنوان آخرین شرط دریافت درجه کارشناسی ارشد به هیئت علمی
این دانشکده ارائه نموده و مورد قبول واقع شد. / م

دکتر **سیدجمال الدین طیبی**
رئیس دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

استاد راهنما: **دکتر محمداکبر آملی**

استاد مشاور: **دکتر ناصر خالصی**

مشاور آساری: **خانم حسینی**

استاد داور: **آقای حاجوی**

آدرس - خیابان ولی عصر (عج) بالاتر از ظفر نبش خیابان شهید بابک بهرامی پلاک ۱

تلفن - ۸۰۸۸۸۲۹ - ۸۰۸۸۷۶۴ - ۲۲۲۵۹۹۰

دانش را بانگارش در بند آورید.

« پیامبر (ص) »

تقدیریم و تشکر

پیشکش به محضر مادرم :

مظهر عطوفت ، صبر ، فداکاری

به پدرم :

سرچشمه تلاش و امید بخش لحظات زندگیم که قطره‌ای از

دریای بیکران زحماتش را پاسخ نتوانم گفت.

به خواهرم :

آئینه تمام نمای شفقت و بزرگواری که رسیدن

به این مقطع تحصیلی را مدیون

راهنمایی‌های او هستم.

تقدیر و تشکر

تقدیم به همسر :

یار و پشتیبان همیشگی من ، به پاس زحمات بی دریغش در

تمامی مراحل به انجام رسانیدن این رساله .

با سپاس فراوان از

استاد گرانقدر جناب آقای دکتر فشارکی که در تمامی مراحل انجام این رساله از رهنمودهای ارزشمند ایشان بهره‌مند شده و پژوهشگر همواره خود را مدیون راهنمایی‌های بی‌دریغ ایشان می‌داند.

استاد گرامی، سرکار خانم حسینی، مشاور محترم آمار که در جهت تکمیل و تدوین اطلاعات آماری نگارنده را مساعدت نمودند.

استاد گرامی، جناب آقای دکتر خالصی که مشاوره این رساله را عهده‌دار بودند.

استاد محترم، جناب آقای حاجوی که داوری این رساله را به عهده داشتند.

از جناب آقای مقدسی، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی که در زمینه انجام این پژوهش مساعدت نمودند تشکر می‌نمایم.

نهایتاً مراتب سپاس و قدردانی خود را از کارکنان کتابخانه دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی تقدیم می‌دارم.

چکیده

بهبود کیفیت مراقبتهای درمانی و ارتقاء علم پزشکی در گرو ثبت دقیق اطلاعات پزشکی در پرونده بیماران است. پزشکان و پرستاران به عنوان مستندسازان اصلی پرونده پزشکی در این زمینه نقش مهمی را بر عهده دارند. بطوریکه پرونده پزشکی منعکس کننده اقدامات درمانی انجام گرفته برای بیمار در طول دوران اقامت و بستری وی در بیمارستان می باشد.

در این پژوهش هدف مقایسه عملکرد پزشکان و پرستاران در زمینه تکمیل پرونده بیماران بستری در بیمارستانهای عمومی آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران در سال ۱۳۷۵ می باشد.

نوع مطالعه توصیفی - مقایسه‌ای بوده و جامعه پژوهش را پرونده بیماران پذیرش شده که در سال ۱۳۷۵ در بخشهای مختلف بیمارستانهای عمومی آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران بستری شده‌اند، تشکیل داده است یک درصد کل پرونده‌های بیمارستانهای فوق الذکر به عنوان حجم نمونه (شامل ۴۰۰ پرونده) انتخاب شد. ابزار گردآوری اطلاعات چک لیست بود که با مراجعه پژوهشگر به مراکز مورد پژوهش تکمیل گردید. نتایج بدست آمده نشان داد با توجه به اینکه بررسی پرونده‌ها از نوع بررسی کمی بوده است عملکرد پزشکان در زمینه تکمیل برگه‌های خلاصه پرونده - شرح حال سیر بیماری و دستورات پزشک در حد خوب بوده ولی در تکمیل برگ پذیرش و خلاصه ترخیص عملکرد ضعیف داشتند. پرستاران در زمینه تکمیل برگ نمودار علائم حیاتی در پرونده‌های مورد بررسی در سه بیمارستان در حد متوسط و یک بیمارستان در حد خوب انجام شده است.

همچنین عملکرد پرستاران در تکمیل برگ پذیرش و خلاصه ترخیص ضعیف بوده است. آزمون آماری مورد استفاده کای اسکوئر بود که با بهره‌گیری از آن مشخص گردید بین عملکرد پرستاران و پزشکان در تکمیل پرونده بیماران تفاوت معنی داری وجود ندارد.

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
الف.....	- سپاس
ب.....	- چکیده

* فصل اول: معرفی پژوهش

۳.....	- مقدمه
۴.....	- بیان مسئله
۵.....	- اهمیت پژوهش
۶.....	- اهداف پژوهش
۷.....	- سؤالات پژوهش
۸.....	- فرضیه پژوهش
۸.....	- تعریف واژه‌ها
۱۰.....	- امکانات پژوهش
۱۰.....	- محدودیت‌های پژوهش

* فصل دوم: مروری بر مطالعات و تحقیقات گذشته

۱۳.....	- مبانی نظری درباره موضوع پژوهش
۱۴.....	- تحقیقات انجام شده در زمینه پژوهش

* فصل سوم: روش پژوهش

۲۱.....	- نوع پژوهش
۲۱.....	- جامعه پژوهش

- ۲۲ ..... - نمونه پژوهش و روش نمونه گیری
- ۲۴ ..... - ابزار و روش جمع آوری داده‌ها
- ۲۸ ..... - روش تجزیه تحلیل داده‌ها
- ۲۹ ..... - ملاحظات اخلاقی

* فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

- ۳۱ ..... - جداول و تحلیل آماری

* فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات پژوهش

- ۵۰ ..... - بحث نتایج
- ۵۶ ..... - پیشنهادات مربوط به کاربرد یافته‌ها
- ۵۷ ..... - نتیجه گیری نهایی
- ۵۸ ..... - پیشنهادات برای پژوهش‌های بعدی

* فهرست منابع و مأخذ

- ۵۹ ..... - منابع فارسی
- ۶۱ ..... - منابع انگلیسی

* بخش ضمیمه

* پیوست یک

- چک لیست

* پیوست دو

- چکیده انگلیسی

فهرست جداول

- جدول (۱-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ پذیرش و خلاصه ترخیص بر حسب عناصر اطلاعاتی ۳۲
- جدول (۲-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ خلاصه پرونده بر حسب عناصر اطلاعاتی ۳۴
- جدول (۳-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ معاینات پزشکی و تاریخچه بیماری بر حسب عناصر اطلاعاتی ۳۵
- جدول (۴-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ سیر بیماری بر حسب عناصر اطلاعاتی ۳۶
- جدول (۵-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ دستورات پزشک بر حسب عناصر اطلاعاتی ۳۷
- جدول (۶-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ پذیرش و خلاصه ترخیص بر حسب عناصر اطلاعاتی ۳۸
- جدول (۷-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ گزارش پرستار بر حسب عناصر اطلاعاتی ۳۹
- جدول (۸-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ کنترل علائم حیاتی بر حسب عناصر اطلاعاتی ۴۰
- جدول (۹-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ نمودار علائم حیاتی بر حسب عناصر اطلاعاتی ۴۱
- جدول (۱۰-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ پذیرش ۴۲
- جدول (۱۱-۴) توزیع فراوانی عملکرد پرستاران در تکمیل برگ پذیرش ۴۲
- جدول (۱۲-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ خلاصه پرونده ۴۳
- جدول (۱۳-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ شرح حال ۴۳
- جدول (۱۴-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ سیر بیماری ۴۴
- جدول (۱۵-۴) توزیع فراوانی عملکرد پزشکان در تکمیل برگ دستورات پزشک ۴۴
- جدول (۱۶-۴) توزیع فراوانی عملکرد پرستاران در تکمیل برگ گزارش پرستار ۴۵
- جدول (۱۷-۴) توزیع فراوانی عملکرد پرستاران در تکمیل برگ کنترل علائم حیاتی ۴۵

- جدول (۴-۱۸) توزیع فراوانی عملکرد پرستاران در تکمیل برگ نمودار علائم حیاتی ۴۵
- جدول (۴-۱۹) توزیع فراوانی مقایسه عملکرد پزشک و پرستار در ثبت عناصر اطلاعاتی در تکمیل برگ پذیرش ۴۶
- جدول (۴-۲۰) توزیع فراوانی مقایسه عملکرد پزشک و پرستار در تکمیل برگ دستورات پزشک ۴۷
- جدول (۴-۲۱) توزیع فراوانی بیمارستانهای مورد مطالعه برحسب عملکرد پزشکان و پرستاران در تکمیل برگ پذیرش ۴۷
- جدول (۴-۲۲) توزیع فراوانی بیمارستانهای مورد مطالعه برحسب عملکرد پزشکان و پرستاران در نحوه تکمیل برگ دستورات پزشک ۴۸

فصل اول

معرفی پژوهش

۱-۱- مقدمه

یکی از اهداف عمده نظام بهداشتی - درمانی کشور در جهت ارتقاء سطح کیفیت درمان ، داشتن سیستم اطلاعاتی صحیح و کامل از روند مراقبت بیماران می باشد.

پرونده پزشکی بیماران در مراکز درمانی و بیمارستها به عنوان ابزاری که منعکس کننده کلیه معالجات و خدمات مراقبتی ارائه به بیمار بوده، از ارزش و اهمیت خاصی برخوردار است . یک پرونده بالینی مشتمل بر فرم‌هایی است که می بایست توسط پزشکان و پرستاران با توجه به فعالیتهای درمانی انجام شده برای بیمار بستری تکمیل گردد. اهمیت و ارزش این فرم‌ها در گرو صحیح و کامل بودن محتوای آن از نظر «عناصر اطلاعاتی»^(۱)، «تاریخ»^(۲)، «امضا فرد تکمیل کننده»^(۳) می باشد.

همچنین پرونده پزشکی در حکم سندی قانونی است که شیوه درمان و تشریح وضعیت بیمار از نظر مشخصات جمعیت شناسی^(۴) و وضعیت بهبود وی در آن ثبت می شود. بنابراین در شرایط خاص ، نقش پرونده بالینی برای رفع مشکلات حقوقی و ارائه به محاکم می بایست مورد توجه قرار گیرد.

صدقیانی ، (۱۳۷۶) در زمینه مدارک پزشکی چنین بیان داشته است:

مدارک پزشکی برای تشخیص فوری و درمان بموقع ، رفاه بیمار در مراجعات بعدی در زندگی آینده او یک امر حیاتی است وجود مدارک کتبی و پزشکی حاکی از این واقعیت است که مسائل بیمار بطور منسجم و صحیح و به شیوه‌ای هوشمندانه برنامه ریزی و پیگیری شده است. ص ۲۰۶

1- Date Elements = Data item

2- Date

3- Authentication

4- Demography

۱-۲- بیان مسئله

بطور کلی زمانی که فرد در بیمارستان بستری می‌شود یا دچار عارضه‌ای است که تشخیص داده شده و یا این که جهت تشخیص بیماری یا درمان و یا هر دو مورد مراجعه می‌نماید، متناسب با خدمات ارائه شده به بیمار برای وی پرونده‌ای تشکیل می‌گردد که شامل اوراق مختلفی می‌باشد.

حاجوی (۱۳۷۶) در زمینه اوراق لازم در پرونده بیماران بستری چنین اظهار داشته است: «این اوراق شامل ۲ دسته اوراق اصلی و مخصوص می‌باشد: اوراق اصلی شامل: ۱- برگ پذیرش و خلاصه ترخیص ۲- برگ خلاصه پرونده ۳- برگ شرح حال ۴- برگ سیر بیماری ۵- برگ دستورات پزشک ۶- برگ گزارش پرستار ۷- برگ نمودار علائم حیاتی ۸- برگ کنترل علائم حیاتی ۹- برگ گزارش آزمایشگاه است.

اوراق مذکور توسط پزشکان و پرستاران که در روند درمان سهیم می‌باشند، تکمیل می‌گردد.

داورپناه، احمد و مهدی قلیخان، رامین در این زمینه چنین بیان داشته‌اند:

پزشک معالج اصولاً مسئول ثبت اطلاعات پزشکی بیمار از جمله تاریخچه معاینات بدنی، دستورات و یادداشتهای پیشرفت بیماری می‌باشد. کارکنان پرستاری مسئول ثبت مشاهدات با اهمیت از وضعیت بیماری می‌باشد. کارکنان پرستاری مسئول ثبت مشاهدات با اهمیت از وضعیت بیمار می‌باشند. ص

ثبت اطلاعات مربوط به سیر درمان در مقاصد مختلفی از جمله پژوهش و تدریس دانشجویان

رشته‌های پزشکی و پیراپزشکی کاربرد دارد.

به عبارتی یک پرونده پزشکی کامل و عاری از نقایص کمی و کیفی بمنزله کتاب و راهنمایی است